

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 628/2014-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť maloletého O. M. a V. M., zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Zuzana Čížová, s. r. o., Ulica J. Jesenského 69, Bánovce nad Bebravou, konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. Zuzany Čížovej, ktorou

- maloletý O. M. namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a

- V. M. namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3, čl. 8 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Žilina v konaní vedenom pod ČVS: ORP-602/OVK-ZA-2008, postupom Okresnej prokuratúry Žilina v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Pv 614/08, sp. zn. 1 Pn 338/09 a sp. zn. 1 Pn 1124/12, postupom Krajskej prokuratúry v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 3 KPt 60/09 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/4 GPt 57/12 a sp. zn. IV/1 Gn 1568/12, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletého O. M. a V. M. o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2014 doručená sťažnosť maloletého O. M. (ďalej len „sťažovateľ“ alebo „maloletý“), a V. M. (ďalej aj „sťažovateľka“; spolu len „sťažovatelia“), ktorou

- sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a

- sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 3, čl. 8 ods. 1 a čl. 13 dohovoru

postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Žilina (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-602/OVK-ZA-2008, postupom Okresnej prokuratúry Žilina (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Pv 614/08, sp. zn. 1 Pn 338/09 a sp. zn. 1 Pn 1124/12, postupom Krajskej prokuratúry v Žiline (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 KPt 60/09 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. IV/4 GPt 57/12 a sp. zn. IV/1 Gn 1568/12.

Sťažovateľ je spoločným dieťaťom sťažovateľky a R. M. (ďalej len „otec sťažovateľa“ alebo „otec maloletého“). Sťažovateľka podala 25. mája 2008 Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Prievidza trestné oznámenie na otca maloletého pre podozrenie zo zločinu sexuálneho zneužívania, ktoré bolo z dôvodu miestnej

príslušnosti odstúpené okresnému riaditeľstvu. Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: ORP-602/OVK-ZA-2008 zo 16. júna 2008 bolo začaté trestné stíhanie za zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona. Na základe podnetu zástupcu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi (ďalej len „ÚPSVaR“) odôvodneného podaným trestným oznámením Okresný súd Prievidza (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 13 P 331/2008 z 12. júna 2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 CoP 50/2008-54 z 20. augusta 2008 predbežným opatrením uložil otcovi maloletého, aby sa zdržal styku s maloletým až do právoplatného skončenia konania vo veci samej o zákaze styku otca s maloletým.

Uznesením vyšetrovateľa z 5. septembra 2008 bolo trestné stíhanie zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pretože skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Sťažovateľka podala proti tomuto uzneseniu sťažnosť, v ktorej namietala, že maloletému nebol v konaní ustanovený opatrovník, pri jej výsluchu nebola prítomná znalkyňa z odboru psychológie, ktorá podala v tejto veci znalecký posudok, a predovšetkým, že v trestnom konaní nebol vypočutý sťažovateľ. Prokurátorka okresnej prokuratúry uznesením č. k. 1 Pv 614/08-10 z 20. októbra 2008 sťažnosť zamietla ako nedôvodnú s odvolaním sa na závery znaleckého posudku, podľa ktorého neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by preukazovali sexuálne zneužívanie maloletého, argumentovala aj vyjadrením znalkyne, ktorá neodporučila výsluch maloletého vzhľadom na jeho vek.

Dňa 28. januára 2009 bola vykonaná „psychosociálna intervencia“ na ÚPSVaR, ktorej výsledkom bolo odporúčanie pre kolízneho opatrovníka zo 7. mája 2009, v ktorom psychologička ÚPSVaR konštatuje, že maloletý mohol uvádzané skutočnosti prežiť, a preto navrhuje na účely objektivizácie uvádzaných skutočností vykonať znalecké dokazovania z odboru psychológie, psychiatrie a sexuológie u všetkých účastníkov konania. Sťažovateľka namieta, že sa žiadny z porušovateľov s týmto odporúčaním nezaoberal.

Sťažovateľka podala 24. februára 2009 krajskej prokuratúre opakované trestné oznámenie na otca maloletého, ktoré bolo prípisom č. k. 3 Kpt 60/09-4 z 27. februára 2009 odstúpené okresnej prokuratúre. Prokurátorka okresnej prokuratúry ho uznesením č. k. 1 Pn 338/09-2 z 20. apríla 2009 odmietla podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, pretože dospela k záveru, že nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na iný postup. V odôvodnení konštatovala, že skutočnosti uvádzané sťažovateľkou už boli predmetom vyšetrovania a nebol zistený dôvod na vznesenie obvinenia otcovi maloletého, a teda nie je dôvod na začatie trestného stíhania v tej istej veci.

Sťažovateľka podala 11. februára 2009 sťažnosť na postup policajta Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, ktorá bola 18. februára 2009 odstúpená okresnej prokuratúre s odôvodnením, že na jej vybavenie sú príslušné orgány činné v trestnom konaní. Okresná prokuratúra ju 23. marca 2009 odstúpila na vybavenie krajskej prokuratúre. Sťažovateľka uvádza, že o jej vybavení nemá vedomosť.

Okresný súd v konaní o návrhu sťažovateľky na zákaz styku otca s maloletým rozsudkom č. k. 13 P 389/2008-238 z 5. mája 2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 4 CoP 69/2010-268 z 28. októbra 2010 zmenil rozsudok č. k. 12 P 18/2006-158 z 3. augusta 2007 v časti o úprave styku tak, že otec je oprávnený stretnúť sa s maloletým každú stredu v nepárnom týždni v určenom čase na dve hodiny na ÚPSVaR za prítomnosti jeho pracovníčok, a to po dobu jedného mesiaca od právoplatnosti rozsudku, a upravil styk aj v ďalšom období. Okresný súd odôvodnil svoje rozhodnutie aj poukazom na zastavenie trestného stíhania vo veci trestného činu sexuálneho zneužívania. Okresný súd tiež vo veci rozvodu manželstva a úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode rozsudkom č. k. 13 C 94/2005-454 z 27. januára 2011 upravil styk otca s maloletým.

Podaním z 22. januára 2011 adresovaným Prezídiu Policajného zboru sťažovateľka opäť poukazovala na to, že maloletý nebol vypočutý v trestnom konaní. Toto podanie bolo odstúpené okresnej prokuratúre, ktorá ho vyhodnotila ako opakovaný podnet a prípisom č. k. 1 Pv 614/08-22 z 25. februára 2011 odstúpila na vybavenie krajskej

prokuratúre, ktorá ho vybavila prípisom č. k. 3 Kpt 60/09-11 z 3. marca 2011, v ktorom opäť konštatovala, že uznesenie vyšetrovateľa aj okresnej prokuratúry považuje za zákonné, a preto podnet sťažovateľky na opakované začatie trestného stíhania nie je dôvodný, a odložila ho.

Podaním zo 6. mája 2012 adresovaným generálnej prokuratúre sťažovateľka namietala nečinnosť okresnej prokuratúry v konaní o jej sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia za prečin krivého obvinenia a opäť poukazovala na postup v konaní vo veci sexuálneho zneužívania a domáhala sa prešetrenia postupu v oboch veciach. Generálna prokuratúra vybavila opakovaný podnet prípisom č. k. IV/4 GPt 57/12-8 z 20. júla 2012, v ktorom uviedla, že nevykonanie výsluchu maloletého, ktorý mal v čase konania päť rokov, nepovažuje za nedostatok v dokazovaní a jeho vykonanie s odstupom štyroch rokov od skutku nepovažuje za účelné. Zároveň konštatovala, že sťažovateľke boli v trestnom konaní nadštandardne priznané práva poškodeného, keďže mala mať postavenie svedka a maloletému mal byť pre účely trestného konania ustanovený opatrovník. Generálna prokuratúra vyhodnotila postup polície a prokuratúry spočívajúci v právoplatnom zastavení trestného stíhania vo veci sexuálneho zneužívania za správny a opodstatnený, a preto opakovaný podnet sťažovateľky odložila.

Sťažovateľka sa opäť obrátila na generálnu prokuratúru podnetom z 20. augusta 2012, ktorým sa domáhala preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní vo veci vedenej pod ČVS: ORP-602/OVK-ZA-2008. Generálna prokuratúra jej prípisom č. k. IV/4 GPt 57/12-12 z 22. augusta 2012 oznámila, že jej podanie posúdila ako ďalší opakovaný podnet, v ktorom však neuviedla žiadne nové skutočnosti, a preto *„je preskúmanie Vašich podaní ohľadne tej istej skutočnosti a v tom istom rozsahu (t. j. bez uvedenia nových skutočností) zo strany orgánov prokuratúry ukončené“*. Sťažovateľka reagovala na vybavenie jej podnetu podaním žiadosti generálnej prokuratúre o preskúmanie postupu v trestnom konaní z 21. augusta 2012. V odpovedi na toto podanie č. k. IV/4 GPt 57/12-14 z 30. augusta 2012 generálna prokuratúra odkázala na obsah svojho prípisu z 22. augusta 2012 vzhľadom na to, že toto podanie považovala za v poradí štvrtý podnet v tej istej veci.

Sťažovateľka podala 2. septembra 2012 generálnej prokuratúre podanie označené ako trestné oznámenie na vyšetrovateľa, ktorý rozhodol o zastavení trestného stíhania. Generálna prokuratúra ho vyhodnotila ako v poradí piaty podnet a prípisom č. k. IV/1 Gn 1568/12-3 z 13. septembra 2012 upovedomila sťažovateľku, že pokiaľ neuvedie nové skutočnosti, nebudú jej podnety v tejto veci prešetrované a nebude na ne ani reagované. Sťažovateľka opäť podala trestné oznámenie na vyšetrovateľa, ktoré zaslala 6. októbra 2012 Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku. Toto podanie bolo odstúpené generálnej prokuratúre, ktorá prípisom č. k. IV/4 GPt 57/12-16 zo 4. decembra 2012 sťažovateľke oznámila, že jej podanie neobsahuje žiadne nové skutočnosti a na prípadne ďalšie podanie rovnakého obsahu už nebudú orgány prokuratúry písomne reagovať.

V konaní o výkon rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým dieťaťom okresný súd uznesením č. k. 14 Em 1/2011-323 z 25. februára 2013 uložil sťažovateľke pokutu 200 €. Krajský súd uznesením č. k. 6 CoE 143/2013-397 z 15. októbra 2013 uznesenie okresného súdu zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie. V odôvodnení tohto rozhodnutia uložil okresnému súdu preveriť, či bol maloletý vypočutý v trestnom konaní a či mu bolo doručené uznesenie o zastavení trestného stíhania, a v nadväznosti na to posúdiť, či uznesenie o zastavení trestného stíhania nadobudlo právoplatnosť.

V konaní o návrhu sťažovateľky na zákaz styku otca s maloletým okresný súd uznesením č. k. 8 P 81/2013-13 zo 17. januára 2014 zamietol návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia. Krajský súd uznesením č. k. 6 CoP 26/2014-35 zo 7. apríla 2014 toto uznesenie zmenil tak, že uložil otcovi maloletého zdržať sa styku s ním do právoplatného skončenia konania vo veci samej. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd konštatoval, že rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vedeného okresným riaditeľstvom pod ČVS: ORP-602/OVK-ZA-2008 nie je právoplatné, pretože maloletému nebol ustanovený opatrovník a uzneseniu mu ako poškodenému nebolo doručené.

Následne okresný súd uznesením č. k. 14 Em 1/2011-518 z 28. mája 2014 zastavil konanie o výkon rozhodnutia s odôvodnením, že rozhodnutie, ktoré je podkladom výkonu, sa rozhodnutím krajského súdu zo 7. apríla 2014 stalo neúčinným. Krajský súd toto uznesenie potvrdil.

Generálnej prokuratúre bol 20. mája 2014 doručený ďalší podnet sťažovateľky, ktorý bol vybavený prípisom č. k. IV/4 GPt 57/12/1000-32 z 13. júna 2014. Generálna prokuratúra v ňom konštatovala, že uznesenie vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania nadobudlo právoplatnosť rozhodnutím o zamietnutí sťažnosti sťažovateľky z 20. októbra 2008, avšak vzhľadom na to, že trestné stíhanie nebolo vedené proti konkrétnej osobe, možno v tomto konaní „pokračovať“ v novom konaní. Na základe okolností uvádzaných sťažovateľkou generálna prokuratúra dospela k záveru, že vo veci je potrebné vykonať ďalšie vyšetrovacie úkony, a uložila okresnej prokuratúre opätovne v novom konaní tieto okolnosti preveriť.

Sťažovateľka podala okresnej prokuratúre 3. júla 2014 podanie označené ako sťažnosť na prietahy v konaní, na základe ktorého jej okresná prokuratúra prípisom z 18. júla 2014 oznámila, že vydala pokyn vyšetrovateľovi, aby opäť začal trestné stíhanie vo veci zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona. Vyšetrovateľ upovedomil sťažovateľku prípisom zo 6. augusta 2014 o začatí trestného stíhania.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že *„porušovatelia v 1) až v 4) rade spôsobili prietahy v konaní tak, že vo veci vedenej pred Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Žilina sp. zn. ČVS:ORP-602/OVK-ZA-2008 nekonali, resp. na konanie nedali pokyn... a tým boli po dobu šiestich rokov nečinní“*.

Namietané porušenie práv podľa čl. 3, čl. 8 ods. 1 a čl. 13 dohovoru sťažovateľa odôvodnili tým, že označené orgány *„nezabezpečili, aby sťažovatelia... neboli vystavení*

zlému zaobchádzaniu zo strany ostatných jednotlivcov, v tomto prípade otca sťažovateľa v 1) rade a manžela (toho času bývalého manžela) sťažovateľky v 2. rade.

Odmietavým prístupom porušovateľov... po dobu takmer šiestich rokov pokračovať vo vyšetrovaní došlo k závažnému porušeniu pozitívneho záväzku Slovenskej republiky vyplývajúceho z článku 3 Dohovoru... v podobe procesnej záruky viesť účinné oficiálne vyšetrovanie smerujúce k identifikácii a potrestaniu zodpovedných osôb.“

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľa uvádzajú: *„Týmto nesmierne dlhým obdobím nečinnosti porušovateľov... bol počas šiestich rokov navodený stav právnej neistoty a právo na súdnu a inú právnu ochranu sa v ponímaní sťažovateľov... stalo iluzórnym. V období tejto nečinnosti si pritom otec maloletého sťažovateľa v 1) rade, na ktorého podala sťažovateľka v 2) rade trestné oznámenie pre podozrenie zo sexuálneho zneužívania maloletého, vynucoval stretávanie s maloletým sťažovateľom v 1) rade, ktorý styk s otcom odmietal, čím nepochybne došlo k ďalšej traumatizácii maloletého sťažovateľa v 1) rade a k neodstrániteľnej psychickej ujme na jeho zdraví. Zároveň ujmu utrpela aj sťažovateľka v 2) rade, ktorá bola na základe súdnych rozhodnutí nútená odovzdávať maloletého sťažovateľa v 1) rade na styk otcovi, u ktorého mala podozrenie zo sexuálneho zneužívania, a to všetko napriek odporu sťažovateľa v 1) rade.“*

Namietané porušenie základného práva podľa čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy sťažovateľa odôvodňujú takto: *„Porušovateľa... počas doby od 05. 09. 2008 do 18. 07. 2014, kedy porušovateľ v 1) rade – Okresná prokuratúra Žilina oznámil... opätovné začatie trestného stíhania..., neposkytovali ochranu pred neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života sťažovateľov... zo strany otca sťažovateľa v 1) rade... a bývalého manžela sťažovateľky v 2) rade, nakoľko tomuto bol takmer po celú dobu nečinnosti porušovateľov súdom umožnený styk so sťažovateľom v 1) rade.“*

K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy, práva sťažovateľa podľa čl. 14 dohovoru a čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa malo dôjsť tým, že sťažovateľ nebol v trestnom konaní vypočutý ako poškodený.

Sťažovatelia poukazujú na to, že namietané porušenie ich práv malo aj ďalšie následky:

Sťažovateľke bolo uznesením vyšetrovateľa ČVS: ORP-683/2-OVK-ZA-2011 zo 7. novembra 2011 vznesené obvinenie za prečin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona, ktoré bolo neskôr zrušené (spolu s uznesením okresnej prokuratúry z 21. mája 2012) uznesením generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. IV Pz 164/12-5 z 13. augusta 2012 a vyšetrovateľovi bolo uložené znovu konať a rozhodnúť.

Sťažovatelia popisujú spôsob výkonu rozhodnutia o úprave styku otca so sťažovateľom, ktorý odmieta stretávať sa so svojim otcom, ktorý sa snažil o realizáciu styku aj prostredníctvom polície a tiež návrhom na súdny výkon rozhodnutia, o ktorom sa vedie konanie pod sp. zn. 14 Em 1/2011. Sťažovateľ vníma výkon tohto rozhodnutia veľmi negatívne a neustále ho odmieta.

Negatívne vzťahy medzi sťažovateľkou a otcom maloletého vyústili do viacerých súdnych konaní (konanie o ochranu osobnosti, konanie o náhradu nákladov cestovného za nerealizované stretnutia). Otec maloletého podal aj návrh na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti.

Sťažovateľka je v konaní vedenom Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Prievidza pod ČVS: ORP-219/OVK-PD-2013 trestne stíhaná za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona.

Na základe uvedeného sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného riaditeľstva, okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry v označených konaniach boli porušené ich práva, a aby im priznal finančné zadostučinenie sťažovateľovi v sume 70 000 € a sťažovateľke v sume 30 000 €. Žiadajú tiež priznať úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľov so zastavením trestného stíhania vedeného na základe trestného oznámenia sťažovateľky a následným vybavením jej podnetov.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) v rozhodnutí Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. 7. 2005 uviedol, že poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konanie možno považovať za rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“. Európsky súd pre ľudské práva sa v danom prípade z hľadiska porušenia základných

práv sťažovateľov zaoberal ich trestnou vecou, v rámci ktorej nebolo len začaté trestné stíhanie, ale došlo aj k vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe (napr. III. ÚS 189/06, III. ÚS 324/05).

Garancie poskytované čl. 6 ods. 1 dohovoru (rovnako aj čl. 48 ods. 2 ústavy) zaručujúce právo na spravodlivé súdne konanie sú teda v trestnom konaní vo vzťahu k poškodenému (uplatňujúcemu nárok na náhradu škody) limitované a poskytované len pre adhézne konanie (ktoré má prvky občianskoprávneho konania) týkajúce sa rozhodovania o nároku na náhradu škody spôsobenej trestným činom (III. ÚS 100/2010).

Doterajšia judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 18/06, I. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06, III. ÚS 254/2010) týkajúca sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy subjektom majúcim v rámci trestného konania status poškodeného sa ustálila v tom, že poškodený v trestnom konaní, ktoré nedospelo do štádia vznesenia obvinenia konkrétnej osobe, nedisponuje možnosťou domáhať sa vyslovenia porušenia označeného základného práva (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06). Až vznesenie obvinenia považuje ústavný súd za moment, ktorý poskytuje poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z neho robí „vec“, na prerokovanie ktorej bez zbytočných prietáhov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (aj v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Trestné konanie, v ktorom má sťažovateľ postavenie poškodeného, nie je vedené proti obvinenému, sťažovateľ teda nemôže uplatňovať svoj nárok na náhradu škody proti žiadnej osobe. Táto situácia vylučuje možnosť profitovať zo záruk garantovaných čl. 6 ods. 1 dohovoru (ako aj čl. 48 ods. 2 ústavy). Ústavný súd preto odmietol sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy, základného práva sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 3, čl. 8 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru a práv podľa čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa

Sťažovateľ namieta, že v trestnom konaní nebola poskytnutá ochrana jeho právam, pretože nebol v konaní vypočutý, nebol mu ustanovený opatrovník a nebolo mu doručené uznesenie o zastavení trestného stíhania. Tieto pochybenia neboli odstránené ani orgánmi prokuratúry. Sťažovateľ poukazuje na to, že *„v priebehu 6-tich rokov žiaden z porušovateľov v 1) až v 4) rade nezistil porušenie práv maloletého v predmetnom trestnom konaní, ktoré konštatoval Krajský súd v Trenčíne po preskúmaní trestného spisu č. ORP-602/OVK-ZA-2008“*.

Krajský súd vyslovil svoj právny názor v konaní vo veci starostlivosti o maloletých vedenom pod sp. zn. 6 CoP 26/2014, teda v inom ako trestnom konaní, v ktorom vychádzal aj z výsledkov trestného konania. Vyslovený názor nie je pre orgány činné v trestnom konaní záväzný. Orgány prokuratúry, ktoré v rámci dozoru nad zákonnosťou prípravného konania a po jeho skončení v rámci konania podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) disponujú právomocou záväznými pokynmi určovať postup v trestnom konaní, považovali trestné konanie vedené pod ČVS: ORP-602/OVK-ZA-2008 za právoplatne skončené rozhodnutím okresnej prokuratúry z 20. augusta 2008 o zamietnutí sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania. Pretože právoplatné skončenie trestného stíhania, ktoré nebolo vedené proti obvinenému, nie je prekážkou veci rozhodnutej, generálna prokuratúra vydala pokyn opäť začať trestné stíhanie v tejto veci.

Ústavný súd sa stotožňuje s názorom generálnej prokuratúry, že trestné stíhanie bolo právoplatne skončené 20. augusta 2008 zamietnutím sťažnosti podanej sťažovateľkou proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania. Svedčí o tom procesný postup okresnej prokuratúry, ktorá považovala sťažovateľku za oprávnenú osobu na podanie sťažnosti, hoci nemala v trestnom konaní postavenie poškodeného, ktorý bol podľa § 215 ods. 6 Trestného

poriadku jedinou oprávnenou osobou na jej podanie. Poškodeným v uvedenom konaní bol sťažovateľ, ktorý je maloletý, v konaní mu nebol ustanovený opatrovník, a preto za neho konal jeho zákonný zástupca, ktorým je sťažovateľka. Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľka prevzala uznesenie o zastavení trestného stíhania a podala proti nemu sťažnosť ako zákonný zástupca sťažovateľa. V tejto súvislosti by bolo možné uvažovať o porušení základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy iba v tom prípade, ak by sťažnosť podaná sťažovateľkou bola odmietnutá ako podaná neoprávnenou osobou a za sťažovateľa, ktorým je maloletý, by vzhľadom na neustanovenie opatrovníka nemal kto podať sťažnosť, k čomu však nedošlo.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v súvislosti s nedoručením uznesenia o zastavení trestného stíhania je zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd tiež podotýka, že sťažnosť v tejto časti bolo možné odmietnuť aj ako oneskorene podanú. Sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v súvislosti s nedoručením uznesenia o zastavení trestného stíhania, nápravu čoho nedosiahol ani prostredníctvom rôznych podaní, ktoré podávala v záujme ochrany jeho práv sťažovateľka a ktoré boli hodnotené ako podnet, opakovaný podnet a ďalšie opakované podnety podľa zákona o prokuratúre a vybavované príslušnými orgánmi v rámci sústavy prokuratúry. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že pri skúmaní využitia dostupných účinných prostriedkov nápravy zo strany sťažovateľa považoval všetky právne prostriedky, ktoré využila sťažovateľka, za podané aj v mene sťažovateľa. Ostatný ďalší opakovaný podnet vybavila generálna prokuratúra prípisom č. k. IV/4 Gpt 57/12/1000-32 z 13. júna 2014, ktorý bol podľa zistenia ústavného súdu doručený sťažovateľke 25. júna 2014. Týmto prípisom jej generálna prokuratúra oznámila, že uložila okresnej prokuratúre opäť začať trestné stíhanie.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť ústavnému súdu možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo

upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Aplikujúc uvedenú právnu úpravu na napadnuté konanie, lehota na podanie sťažnosti proti ostatnému vybaveniu ďalšieho opakovaného podnetu uplynula 25. augusta 2014. Sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 27. augusta 2014, teda po uplynutí zákonnej lehoty.

Ústavný súd v súvislosti s námietkou porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy odkazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (II. ÚS 42/00).

Ústavný súd taktiež vyslovil, že «Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy... nie je ani oprávnenie „každého“, aby na základe jeho návrhu (podnetu) bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu voči označeným osobám. Takéto základné právo „každého“ nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku, prípadne v zákone o prokuratúre» (I. ÚS 64/96, II. ÚS 42/00).

Ani z čl. 6 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na „trestnom obvinení“ inej osoby) poškodenému nevyplýva v trestnom konaní právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti niekomu (pozri rozhodnutia ESĽP vec *Helmers v. Švédsko* z 29. 10. 1991, bod 29; vec *Perez v. France* z 12. 2. 2004, bod 70).

Vychádzajúc z aktuálneho stavu konania, ústavný súd uvádza, že trestné stíhanie, ktoré bolo opäť začaté 6. augusta 2014, nebolo dosiaľ skončené. Podľa zistenia ústavného súdu bol sťažovateľovi ustanovený opatrovník, sťažovateľka však podala proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť, o ktorej dosiaľ nebolo rozhodnuté.

V prebiehajúcim trestnom konaní sú orgány činné v trestnom konaní povinné postupovať v súlade so základnými zásadami trestného konania tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie, pričom dôkazy sú povinné obstarávať z úradnej povinnosti (§ 2 ods. 10 Trestného poriadku). Dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva prokurátor za využitia prokurátorských oprávnení podľa Trestného poriadku (§ 230 ods. 1 a 2 Trestného poriadku). Ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej ustanovenie čl. 127 ods. 1 ústavy limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k ostatným orgánom verejnej moci princípom subsidiarity. V zmysle tohto princípu rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd, resp. iný orgán verejnej moci (III. ÚS 181/04, III. ÚS 29/09). Zmysel a účel tohto princípu vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje z tohto hľadiska inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013), pričom z podstaty tejto ústavnej konštrukcie nepochybne vyplýva, že predmetom ústavného prieskumu zo strany ústavného súdu môže byť (v zásade) len také rozhodnutie orgánu verejnej moci, proti ktorému už sťažovateľ v danom prípade nemá k dispozícii žiaden účinný prostriedok nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že opätovným začatím trestného stíhania bol obnovený stav pred namietaným porušením práv sťažovateľa a toto trestné stíhanie nebolo skončené, môže sťažovateľ využitím práv poškodeného uplatňovať v trestnom konaní ochranu tých práv, ktorých porušenie namieta. Ústavný súd nedisponuje v tomto štádiu konania právomocou zasahovať do postupu orgánov činných v trestnom konaní a opäť poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietať porušenie ústavou

chránených základných práv a slobôd, ku ktorým došlo v priebehu trestného konania a neboli v jeho priebehu odstránené.

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v súvislosti s nedoručením uznesenia o zastavení trestného stíhania ako zjavne neopodstatnenú a vo zvyšnej časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

3. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a čl. 13 dohovoru

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že sťažovateľka musí namietat' porušenie svojich základných práv a v spojitosti s trestným konaním v štádiu konania prípravného je to možné len vtedy, ak je v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu účastníčkou (subjektom) tohto konania (m. m. II. ÚS 3/05). Ústavný súd tiež v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06).

Sťažovateľka namieta porušenie svojich práv, hoci v konaní bola oznamovateľkou, a ako konštatovala aj generálna prokuratúra v prípise č. k. IV/4 GPt 57/12-8 z 20. júla 2012 po začatí trestného stíhania mala mať postavenie svedka, v trestnom konaní teda neuplatňovala ochranu svojich práv. Napriek tomu jej bolo doručené uznesenie o zastavení trestného stíhania a jej sťažnosť proti tomuto uzneseniu nebola odmietnutá ako podaná neoprávnenou osobou, hoci podľa § 215 ods. 5 Trestného poriadku sa uznesenie o zastavení

trestného stíhania doručuje obvinenému a poškodenému, ktorí sú podľa § 215 ods. 6 Trestného poriadku oprávnení na podanie sťažnosti.

Poškodeným v uvedenom trestnom konaní je sťažovateľ, ktorý je maloletý, a teda za neho koná jeho zákonný zástupca. V tomto prípade za neho konala jeho matka, sťažovateľka, hoci podľa § 48 ods. 2 Trestného poriadku mal byť kvôli zjavnej kolízii záujmov sťažovateľovi ustanovený v trestnom konaní opatrovník, ktorému malo byť aj doručené uznesenie o zastavení trestného stíhania, a iba opatrovník mohol podať proti tomuto uzneseniu sťažnosť v mene sťažovateľa.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 3, čl. 8 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom okresného riaditeľstva a okresnej prokuratúry v označenom trestnom konaní je podaná neoprávnenou osobou.

V nadväznosti na zastavenie trestného stíhania sťažovateľka podávala podania, ktoré boli vybavené ako podnet, opakovaný podnet a ďalšie opakované podnety podľa zákona o prokuratúre. Sťažovateľka ich podávala v záujme „obnovenia“ trestného stíhania. Právo na vybavenie podnetu podľa zákona o prokuratúre nie je viazané na postavenie podávateľa podnetu v trestnom konaní, na ktoré sa podnet vzťahuje, a preto sťažnosť sťažovateľky proti postupu okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry pri vybavovaní jej podnetov nie je podaná neoprávnenou osobou. Sťažnosť sťažovateľky v tejto časti je však podaná po uplynutí lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ako už ústavný súd konštatoval v predchádzajúcom bode, ostatný ďalší opakovaný podnet sťažovateľky vybavila generálna prokuratúra prípisom č. k. IV/4 Gpt 57/12/1000-32 z 13. júna 2014, ktorý jej bol doručený 25. júna 2014, a sťažnosť bola ústavnému súdu podaná 27. augusta 2014, teda po uplynutí zákonnej lehoty.

Sumarizujúc uvedené čiastkové závery, ústavný súd odmietol sťažnosť v celom rozsahu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2014